

**Aanvulling van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek met een nieuwe titel 2D (regels met betrekking tot pandbeleningen)**

**MEMORIE VAN TOELICHTING**

**ALGEMEEN**

**1. Inleiding**

Sinds 1910 regelt de Pandhuiswet de overeenkomst tussen een pandbelener en een bank van lening (pandhuis). De pandbeleningsovereenkomst is een overeenkomst waarbij de pandbelener een roerende zaak afstaat aan een pandhuis en, na taxatie, direct een deel van de marktwaarde (de beleensom) contant uitgekeerd krijgt. Op een later moment kan de pandbelener de zaak, na betaling van de beleensom en een beleenvergoeding (een bepaald percentage van de beleensom), weer ophalen. Indien de pandbelener niet binnen de afgesproken termijn wil of kan betalen, verliest deze het pand. In dat geval mag de pandbelener de beleensom houden en hoeft hij de tot dan toe opgebouwde beleenvergoeding niet te betalen. Er ontstaat dus geen (rest)schuld. Als de pandbelener na afloop van de beleentermijn de zaak niet komt ophalen, kan het pandhuis vrij beschikken over de zaak en die bijvoorbeeld openbaar verkopen.

Pandhuizen voorzien in de behoefte van mensen die acuut contanten nodig hebben, maar geen geld willen of kunnen lenen, en ook geen bezittingen wensen te verkopen. Het wettelijk kader voor de regulering van pandbeleningen, de Pandhuiswet 1910, is inmiddels verouderd, waardoor de sector niet gebonden is aan de regelgeving en consumenten onvoldoende worden beschermd. Om deze reden is het wenselijk de regulering rondom pandbeleningen te moderniseren. Het wetsvoorstel is de uitkomst hiervan. Het wetsvoorstel is vormgegeven conform de uitgangspunten beschreven in de Voortgangsrapportage modernisering Pandhuiswet 1910.

**2. Schets van de markt**

Er zijn twee gangbare vormen van pandbeleningen. De eerste is de zogenaamde 'klassieke verpanding', waarbij de pandbelener eigenaar blijft van de beleende zaak. De tweede is de zogenaamde 'verkoop met recht op terugkoop'. Hierbij verkoopt de pandbelener de zaak aan een pandhuis, maar behoudt hij gedurende een overeengekomen termijn het alleenrecht de zaak terug te kopen.

Er zijn twee soorten pandhuizen te onderscheiden: gemeentelijke en particuliere pandhuizen. Gemeentelijke pandhuizen maken uitsluitend gebruik van klassieke verpanding. Particuliere pandhuizen maken daarentegen veelal gebruik van de 'verkoop met het recht op terugkoop' constructie. In Nederland zijn op dit moment twee gemeentelijke pandhuizen: de Amsterdamse Stadsbank van Lening, met vijf vestigingen, en het Haagse Pandhuis. Uit onderzoek van Research voor Beleid en IOO in 2009 (hierna: het onderzoek) blijkt dat er circa zestig particuliere pandhuizen actief zijn op de markt. De meeste van deze bedrijven zijn opgericht na 2000. Verder blijkt uit het onderzoek dat over het algemeen sprake is van een kleine personele omvang, van maximaal 3 voltijd medewerkers.

Bij particuliere pandhuizen domineert de belening van gebruiksgoederen, zoals elektronica. De gemiddelde beleensom is hierbij 78 euro. Bij gemeentelijke pandhuizen domineert de belening van goud, de gemiddelde beleensom is 254 euro. Zowel bij gemeentelijke als bij particuliere pandhuizen kan men terecht met goud en gebruiksgoederen.

Om de waarde van gebruiksgoederen te bepalen gaan pandhuizen uit van vergelijkbare tweedehands zaken en de staat waarin het aangeboden zich bevindt. Internet vormt de belangrijkste bron voor vergelijkingen. De beleensom die uiteindelijk aan de klant wordt betaald is een percentage van de waarde. Dit varieert tussen de 50% - 75%.

De waarde van goud wordt bepaald aan de hand van een combinatie van de dagelijkse goudkoers, het gewicht en de verwachte veilingprijs. Ook hier krijgt de klant een percentage van de waarde.

Particuliere pandhuizen brengen gemiddeld tussen de 5% en 20% rente per maand in rekening voor hun diensten. Vooral grote ketens hanteren een rentepercentage van 20%. Daarnaast brengen enkele particuliere pandhuizen ook nog aanvullende administratie of opslagkosten in rekening. Gemeentelijke pandhuizen brengen circa 1,33% rente per maand in rekening voor hun diensten.

Het klantenbestand van pandhuizen is zeer divers, zo blijkt uit het onderzoek. Bijna driekwart van de klanten heeft een laag inkomen. De helft van de klanten heeft elders schulden en voor ruim de helft van de klanten vormt werk de belangrijkste bron van inkomen. Daarnaast is een deel van de klanten afhankelijk van een uitkering.

### **3. Noodzaak tot intrekking van de Pandhuiswet 1910**

De Pandhuiswet 1910 is zowel wat betreft het toepassingsgebied, als wat betreft de inhoud sterk verouderd. Hierna wordt aangegeven tot welke bezwaren dit leidt.

#### *3.1 Toepassingsgebied*

De Pandhuiswet heeft in de praktijk door de drastische beperking van het toepassingsgebied geen praktische betekenis meer. In de eerste plaats is deze wet niet van toepassing op pandhuizen waar op onderpanden uitsluitend bedragen boven een bedrag van € 11,34 worden verstrekt. Transacties met bedragen boven dit bedrag (oorspronkelijk fl. 25,00) worden beschouwd als zakelijke transacties en vallen buiten het toepassingsgebied van deze wet. Aangezien op dit moment het merendeel van de pandhuizen uitsluitend bedragen boven dit bedrag verstrekken, blijft toepassing van de huidige wet op die grond achterwege.

Verder ziet de Pandhuiswet 1910 uitsluitend op constructies waarbij de zaak eigendom blijft van de pandgever, de eerder vermelde klassieke verpanding. Particuliere pandhuizen maken echter veelal gebruik van de "verkoop met het recht van terugkoop" constructie en vallen ook om die reden buiten het kader van de Pandhuiswet 1910.

Ten slotte verdient aandacht dat de Pandhuiswet 1910 weliswaar ook op particuliere pandhuizen van toepassing is, maar dit bindt aan een "toelating" door Burgemeester en Wethouders van de gemeenten waar het pandhuis is gevestigd. Bij de 'Wet van 28 oktober 1946, betreffende opheffing particuliere banken van leening' is evenwel bepaald dat de bestaande toelatingen worden

ingetrokken en dat geen nieuwe toelatingen meer worden verleend. Ook daarom kunnen particuliere pandhuizen niet meer onder de Pandhuiswet 1910 worden gebracht.

### *3.2. Inhoud*

De Pandhuiswet 1910 komt ook voor wat betreft zijn inhoud niet meer voor handhaving of aanpassing in aanmerking. Zoals gezegd maakt deze wet onderscheid tussen gemeentelijke en particuliere pandhuizen. Gemeenten zijn, indien er behoefte bestaat aan een gemeentelijke bank van lening, verplicht een dergelijke bank op te richten. Zoals hiervoor aangegeven zijn er op dit moment twee gemeentelijke pandhuizen actief. Er zijn geen initiatieven in andere gemeenten om een pandhuis op te richten. De toename van het aantal particuliere pandhuizen tijdens het afgelopen decennium duidt erop dat de markt kennelijk even goed als de overheid in staat is aan de behoefte van de klant te voldoen. Het is daarom onnodig het onderscheid tussen gemeentelijke en particuliere pandhuizen en de huidige verplichting voor gemeenten in stand te laten.

In de Pandhuiswet 1910 zijn een aantal verouderde regels en voorschriften opgenomen. Ter sprake kwam al het vereiste van "toelating" voor particuliere pandhuizen. Voor deze sector is een dergelijke vergunningplicht echter onnodig, omdat ook met minder ingrijpende algemene regels een goed functionerende markt voor pandbeleningen kan worden gerealiseerd. Daarnaast kent de Pandhuiswet 1910 ook vergaande voorschriften voor de dienstverlening door een particulier pandhuis. Zo bevat de wet de plicht om de panden op een voorgeschreven manier te nummeren, en de bladen van het register waarin de panden worden bijgeschreven, dienen door of vanwege de burgemeester te zijn gewaarmerkt. De vergunningsplicht en de voorschriften zijn verouderd, niet noodzakelijk en staan op gespannen voet met de wens om de regeldruk voor ondernemers te verlagen.

Voorts is er in de Pandhuiswet 1910 geen maximum gesteld aan de hoogte van de beleenvergoeding. Waar de maximale rentepercentages op veel vormen van consumentenkrediet inmiddels gereguleerd worden, bevat de Pandhuiswet 1910 hiervoor geen regeling. Dit sluit dus niet goed aan en biedt de consument onvoldoende bescherming.

### *3.3 Conclusie*

De Pandhuiswet 1910 heeft geen praktische betekenis meer, waardoor de consument onvoldoende (wettelijke) bescherming geniet.

Met dit wetsvoorstel wordt beoogd hierin verandering te brengen en wordt aansluiting gezocht bij de huidige marktpraktijk. Daarnaast wordt een verband gelegd met wet- en regelgeving op het terrein van consumentenbeleid, waaronder die in het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW). Nu de Pandhuiswet 1910 in zijn geheel is verouderd en niet meer aansluit bij de huidige wijze van wet- en regelgeving, is besloten de Pandhuiswet 1910 in haar geheel in te trekken en in plaats daarvan na titel 2A van Boek 7 BW ingevoegd bij de Wet van 19 mei 2011, Stb. 2011, 246, een nieuwe titel 2D op te nemen in Boek 7 BW met een regeling van de overeenkomst van pandbelening gesloten door consumenten. De titels 2B en 2C zijn gereserveerd voor het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel tot aanvulling van Boek 7 BW met een nieuwe afdeling 7.2A.2 en met de nieuwe titels 7.2B en 7.2C (consumentenkredietovereenkomsten, goederenkrediet en geldlening).

#### **4. Inhoud wetsvoorstel**

##### *4.1. Toepassingsgebied*

Dit wetsvoorstel heeft een ruim toepassingsgebied. Zo wordt geen gebruik gemaakt van een drempelbedrag. Dit betekent dat de wet ongeacht de hoogte van de beleensom van toepassing is en de consument derhalve steeds verzekerd is van wettelijke bescherming bij het belenen van zaken.

Voorts wordt de definitie van pandbelening verruimd, zodat alle mogelijke juridische vormen onder de wet vallen (artikel 130 lid 2). Het is onwenselijk dat er een verschillend regime geldt voor verschillende juridische vormen van dezelfde dienstverlening. Met andere woorden, hoe de juridische constructie van de pandbelening ook is vormgegeven, de consument moet kunnen rekenen op hetzelfde beschermingsniveau. Op deze manier wordt voorkomen dat partijen proberen onder de werking van de wet uit te komen. Tevens komt in dit wetsvoorstel het onderscheid tussen gemeentelijke en particuliere pandhuizen te vervallen.

##### *4.2. Informatieverplichtingen*

Voor de informatieverplichtingen wordt aangesloten bij de algemene bescherming die consumenten ontlenen aan het Burgerlijk Wetboek, zoals de regelgeving inzake oneerlijke handelspraktijken. Gewezen wordt op de artikelen 6:193c-193e BW. Voor een consument is het van belang om goede informatie te ontvangen over de kosten van belening en de voorwaarden die verbonden zijn aan de overeenkomst. De genoemde artikelen schrijven voor dat de consument in staat moet zijn om een geïnformeerd besluit te nemen. Dit betekent dat de consument informatie moet ontvangen over de prijs en belangrijkste kenmerken van het product. De consument moet deze informatie ontvangen tijdig voor het sluiten van de overeenkomst. De informatie moet helder en ondubbelzinnig zijn. De consument moet bovendien voldoende tijd worden gelaten om de aanbieding van het pandhuis te doorgronden en eventueel te vergelijken met de aanbiedingen van andere pandhuizen, opdat hij goed geïnformeerd een besluit kan nemen. Voorts mogen reclame-uitingen van het pandhuis niet misleidend zijn.

Naast deze al bestaande algemene bepalingen zijn in het wetsvoorstel slechts enkele aanvullingen nodig ter specificatie van de algemene norm uit de artikelen 6:193c-193e BW. In artikel 133 is vastgelegd dat de consument kennis kan nemen van de kosten van de transactie (de beleenvergoeding). Ook moet de consument informatie ontvangen over de beleentermijn en de wijze waarop de beleensom wordt berekend. In artikel 134 is opgenomen wat in de overeenkomst van pandbelening dient te worden opgenomen. Daarnaast gelden de algemene regels van overeenkomstenrecht in Boek 6 BW, waaronder die betreffende de bescherming van de consument ter zake de algemene voorwaarden (artikel 6:231 en volgende BW).

Het contract moet volgens artikel 6:231 BW duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd. Ook moeten in het contract de in artikel 134, lid 2 voorgeschreven gegevens op duidelijke en beknopte wijze worden vermeld. Het gaat hier onder meer om een omschrijving van de beleende zaak, de lengte van de beleentermijn en het totale bedrag dat de pandbelener binnen de beleentermijn moet betalen om recht op teruggave van de zaak te hebben.

##### *4.3. Beleentermijn*

## Tekst ten behoeve van internetconsultatie 'regels met betrekking tot pandbeleningen'. Versie 23-06-2011

Dit wetsvoorstel schrijft in artikel 135 een minimale beleentermijn van twee maanden voor. Enerzijds wordt hiermee de pandbelener voldoende in de gelegenheid gesteld zijn zaak terug te halen, anderzijds wordt op deze manier rekening gehouden met het niet-waardevaste karakter van sommige beleende zaken (met name gebruiksgoederen kennen een snelle waardedaling). Een consument behoudt het recht zijn zaak terug te halen voordat de twee maanden zijn verstreken. Voorts staat het pandhuizen vrij voor een langere beleentermijn te kiezen en om verlenging van de termijn toe te staan. Tevens is het toegestaan om de beleenvergoeding per maand in rekening te brengen. Indien de consument niet in staat is de zaak binnen de beleentermijn terug te nemen, vervalt zijn recht ten aanzien van de zaak. De consument hoeft geen restbedrag terug te betalen aan het pandhuis (artikel 139). De tot dan toe verschuldigde vergoeding komt te vervallen. Het pandhuis wordt op dat moment eigenaar van de zaak, als het beding bedoeld in artikel 130 lid 1 onder a is gemaakt. Als het beding bedoeld in artikel 130 lid 1 onder b is gemaakt, blijft hij eigenaar.

### *4.4. Beleenvergoeding en winst op verkoop*

Het wetsvoorstel schrijft in artikel 137 een maximale beleenvergoeding voor om consumenten adequate bescherming te bieden. Hier wordt aangesloten bij de regelgeving op het gebied van consumentenkrediet. Naast de beleenvergoeding mogen geen additionele kosten in rekening worden gebracht voor bijvoorbeeld taxatie, opslag en administratie.

De hoogte van maximale beleenvergoeding is hoger dan de maximale rentevergoeding voor het uitlenen van geld zoals vastgelegd in de Wet op het Consumentenkrediet (15% per jaar over de beleensom [per 1 januari 2010], oftewel 1,25% per maand). Reden hiervoor is dat het belenen van zaken een hogere kostenstructuur kent dan het uitlenen van geld. Dit hangt onder meer samen met taxatiekosten, de opslagruimte die noodzakelijk is voor de opslag van zaken en met mogelijke waardedaling van beleende zaken. Een maximale beleenvergoeding van 1,25% per maand zou betekenen dat vrijwel alle particuliere pandhuizen verlies zullen gaan draaien en dat zij deze dienst mogelijk niet langer zullen aanbieden.

Op dit moment lopen de beleenvergoedingen op tot 20% per maand. Gelet op de kostenstructuur van de pandhuizen lijken bedrijfsmodellen met lagere percentages ook levensvatbaar. In het onderzoek is nagegaan hoe hoog een reële maximale beleenvergoeding zou zijn. Hiervoor zijn opbrengsten- en kostenstructuren van zowel gemeentelijke als particuliere pandhuizen onderzocht en zijn verschillende scenario's uitgewerkt. Er is voor gekozen aan te sluiten bij een van de scenario's uit het onderzoek, namelijk het scenario waarin het bedrijfsmodel van pandhuizen met de laagste kosten vermeerderd met een winstopslag het uitgangspunt is. Hierbij hoort een maximale beleenvergoeding van 4,5% op maandbasis.

Omdat wordt uitgegaan van het bedrijfsmodel van pandhuizen met de laagste kosten en om de sector de mogelijkheid te geven hun bedrijfsmodel aan te passen aan de nieuwe situatie, wordt de maximale beleenvergoeding stapsgewijs ingevoerd. Na het van kracht worden van de wet, waarbij rekening wordt gehouden met de het kabinetsbeleid inzake de vaste verandermomenten, wordt een maximale beleenvergoeding van 9% op maandbasis gehanteerd. Vanaf het tweede jaar wordt de maximale beleenvergoeding vastgesteld op 4,5%. De sector kan tot dit moment anticiperen op de maximale beleenvergoeding.

Er worden geen regels gesteld aan de winst op verkoop. De winst op verkoop dient namelijk in samenhang met de hoogte van de beleenvergoeding te worden gezien. Als een pandbelener de zaak niet terug komt halen binnen de daarvoor gestelde termijn, is een pandhuis vrij om de zaak te verkopen. Gemeentelijke pandhuizen keren de winst op verkoop in beginsel uit aan de pandbelener, particuliere pandhuizen doen dit niet. Particuliere pandhuizen vergaren een belangrijk deel van hun opbrengsten uit de winst op verkoop. Hiermee wordt een gedeelte van de kosten gedekt, zo blijkt uit het onderzoek. Indien particuliere pandhuizen verplicht zijn om de winst uit verkoop aan de pandbelener uit te keren, valt deze inkomstenbron weg. Dit moet dan gecompenseerd worden door de beleenvergoeding. Het is echter juist de hoogte van de beleenvergoeding waartegen de voorgestelde wet de consument wil beschermen.

Een andere reden om geen regels te stellen aan de winst op verkoop is dat de pandhuissector anders op dit specifieke onderdeel aan strengere regels gebonden zou zijn dan de markt voor tweedehands zaken of winkels die tegen dumprijzen hun zaken aanbieden. Het is immers inherent aan het principe van in- en verkoop dat de ondernemer bij het doorverkopen van een zaak een hogere prijs rekent dan bij de inkoop van diezelfde zaak. Een laatste reden is het beperken van de administratieve lasten voor pandhuizen.

#### *4.5. Dienstenrichtlijn*

In dit wetsvoorstel worden twee vormen van pandbeleningen onderscheiden. Hierbij staat buiten kijf dat de 'koop met recht op terugkoop' constructie geen dienst is in de zin van de dienstenrichtlijn. Er worden immers zaken gekocht en verkocht. Aanbieders van de klassieke vorm van pandbelening bieden echter wel een dienst aan.

Het betreft hier echter een financiële dienst en financiële diensten zijn ingevolge artikel 2, onderdeel b, is uitgezonderd van de reikwijdte van de Dienstenrichtlijn. Hierbij wordt opgemerkt dat bij de klassieke vorm van pandbelening belangrijke elementen ontbreken, die in Nederland gewoonlijk aan een financiële dienst eigen zijn. De dienstverlening is namelijk zo vormgegeven dat een terugbetalingsverplichting ontbreekt. Ook is in de praktijk geen sprake van een restschuld. Indien de opbrengst van de openbare verkoop van de zaken te weinig is om daaruit de beleensom en extra kosten te voldoen, neemt het pandhuis dit voor zijn rekening. Pandbelening tast de kredietwaardigheid van de consument dus niet aan. Toch beschouwt de dienstenrichtlijn de klassieke vorm van pandbelening als financiële dienst. De reden hiervoor is dat kredietverschaffing het doel is van de klassieke vorm van pandbelening. De dienstenrichtlijn is dan ook niet van toepassing op de overeenkomst van de pandbelening.

### **5. Toezicht en handhaving**

Centraal publiek toezicht is van belang voor de naleving van de regeling van overeenkomst van de pandbelening. Er is gekozen voor centraal toezicht zodat de bepalingen van de wet op de pandbeleningen uniform worden uitgelegd. Het toezicht zal worden uitgevoerd door de Consumentenautoriteit. De Consumentenautoriteit is sinds 31 december 2006 de toezichthouder voor delen van het consumentenrecht en opgericht in de Wet handhaving consumentenbescherming (hierna: Whc). De Consumentenautoriteit houdt toezicht op de naleving van de onderdelen a en b van de bijlage van de Whc. Afhankelijk van de vraag of dit normen zijn uit onderdeel a of onderdeel b van de bijlage bij de Whc wordt respectievelijk civielrechtelijk of

bestuursrechtelijk gehandhaafd. Deze tweedeling van instrumenten, civielrechtelijk enerzijds en bestuursrechtelijk anderzijds, wordt het duale stelsel van handhaving genoemd.

Titel 2D van Boek 7 BW wordt toegevoegd aan onderdeel b van de bijlage van de Whc. Dit betekent dat de Consumentenautoriteit deze bepalingen bestuursrechtelijk kan handhaven. Op deze manier wordt aansluiting gezocht bij de Wet oneerlijke handelspraktijken die in zijn geheel bestuursrechtelijk wordt gehandhaafd. De Wet oneerlijke handelspraktijken is een belangrijke wet die van toepassing is op de overeenkomst tussen een pandhuis en een consument. Door de wet op de pandbeleningen toe te voegen aan onderdeel b van de bijlage bij de Whc ontstaat er een uniform handhavingstelsel.

In het geval van een overtreding van een norm uit onderdeel b van de bijlage wordt na een onderzoek naar de feiten in het algemeen een rapport opgemaakt door de Afdeling Toezicht van de Consumentenautoriteit en een eventuele sanctiemaat voorgesteld door de Juridische Dienst. Op basis van dit rapport wordt vervolgens een besluit genomen door de Consumentenautoriteit waarbij zij één of meerdere van de tot haar ter beschikking gestelde handhavingsbevoegdheden kan inzetten. De Consumentenautoriteit heeft op grond van de Whc onder meer de last onder dwangsom, de bestuurlijke boete en de bevoegdheid tot openbaarmaking tot haar beschikking.

## **6. Administratieve lasten**

Dit wetsvoorstel leidt niet tot administratieve lasten voor burgers en bedrijven (informatieverplichtingen aan de overheid). Wel vloeien er nalevingskosten uit dit wetsvoorstel voort. Deze kosten worden veroorzaakt door de verplichtingen uit artikel 133 en 134 van dit wetsvoorstel. In artikel 133 wordt bepaald dat, in aanvulling op reeds geldende informatieverplichtingen, pandhuizen voorafgaand aan de overeenkomst informatie moeten geven over de pandbeleningsvergoeding en over de beleentermijn. In artikel 134 wordt bepaald welke gegevens er in de overeenkomst opgenomen moeten worden.

Ten aanzien van artikel 133: pandhuizen mogen zelf bepalen op welke wijze zij potentiële klanten informeren over de pandbeleningsvergoeding en de beleentermijn. Op deze manier wordt pandhuizen de ruimte gelaten om de klant te informeren op een manier die het beste bij het pandhuis past. De omvang van de kosten hangt af van de keuze die het pandhuis maakt. Indien men er bijvoorbeeld voor kiest om deze informatie op de etalageruit weer te geven, is sprake van een eenmalige inspanning. Kiest men ervoor om alle potentiële klanten mondeling de benodigde informatie te verstrekken, dan is er sprake van terugkerende kosten. Door de keuzevrijheid van de ondernemer is het niet goed mogelijk om aan te geven wat de omvang van de nalevingskosten is en de kosten zullen ook per pandhuis verschillen. Om toch een indicatie te geven, volgt hier een tweetal voorbeelden: als alle pandhuizen voor een eenvoudige en snelle manier van informeren gaan, bijvoorbeeld door het percentage van de beleenvergoeding en de beleentermijn op de etalageruit aan te geven, dan vergt dit per pandhuis slechts een eenmalige investering van enkele minuten. Door het relatief lage aantal pandhuizen, de beperkte tijdsinspanning en het standaarduurtarief van € 37,00 voor middelbaar opgeleid personeel, zijn de kosten voor de sector als geheel verwaarloosbaar. Als we er vanuit gaan dat de helft van de pandhuizen vooraf via de etalageruit informeert, en de andere helft voor mondelinge informatieverstrekking kiest, bedragen de kosten voor de sector als geheel circa € 77.000,00 (500.000 transacties x 15 seconden x uurtarief € 37,00).

## Tekst ten behoeve van internetconsultatie 'regels met betrekking tot pandbeleningen'. Versie 23-06-2011

Ten aanzien van artikel 134: dit artikel geeft aan welke elementen in de overeenkomst opgenomen moeten worden. Een aantal van deze elementen is bij elke transactie gelijk. In de praktijk kan men dus gebruik maken van voorgedrukte formulieren. Dit vergt slechts een eenmalige en beperkte investering. In de praktijk werken veel pandhuizen ook op deze manier. Voor de beleensom, een omschrijving van het beleende goed, alsmede identiteit en geografisch adres van de pandbelener en het totale bedrag dat verschuldigd is aan het eind van de beleentermijn, geldt dat deze pas opgenomen kunnen worden bij het afsluiten van de transactie. Er vanuit gaande dat het opnemen van deze gegevens circa 1 minuut kost, en uitgaande van 1 miljoen transacties per jaar, betreffen de structurele nalevingskosten voor de sector 0,6 miljoen euro (1 miljoen transacties x 1 minuut x uurtarief € 37,00).

Het geruime tijd voor het aangaan van de overeenkomst informeren over de pandbeleningsvergoeding per maand en de lengte van de beleentermijn is voor veel pandhuizen nieuw. Maar vrijwel alle pandhuizen voldoen op dit moment al deels aan de verplichting om bepaalde informatie in de overeenkomst op te nemen. Zo is het gebruikelijk dat men de gegevens van het pandhuis, de beleensom, een omschrijving van het beleende goed en de beleenvergoeding in de overeenkomst vermeldt. Een kleiner deel van de pandhuizen voldoet vrijwel geheel aan de informatieverplichtingen. De werkelijke lastenverzwaring is daarom vermoedelijk aanzienlijk lager dan hierboven vermeld.

Overigens vervallen met het intrekken van de Pandhuiswet 1910 een aantal administratieve lasten en nalevingskosten voor pandhuizen. Deze lastenverlichting is echter meer theoretisch van aard, omdat de Pandhuiswet 1910 geen praktische betekenis meer heeft.

### **ARTIKELEN**

#### **Artikel I**

##### Artikel 130

Het eerste lid bevat de omschrijving van de overeenkomst van pandbelening, waarin de beide mogelijkheden onder a en b zijn weergegeven. Het onder a bedoelde beding komt erop neer dat de pandbelener aan het pandhuis een bijzonder soort pandrecht verschaft. Het onder b bedoelde beding komt erop neer dat de pandbelening de vorm van een koopovereenkomst krijgt. De omschrijvingen zijn in beide gevallen zo feitelijk mogelijk gehouden om te bereiken dat de onderhavige titel van toepassing is, ook indien partijen in hun overeenkomst niet termen als verpanding of koop bezigen.

De gevolgen van ieder van de onder a en b weergegeven bedingen worden in de volgende artikelen geregeld, die van toepassing zijn wanneer de overeenkomst de strekking heeft die in de omschrijving van artikel 130 lid 1 is opgenomen. In artikel 130 lid 2 is verduidelijkt dat dit geldt voor alle overeenkomsten van deze strekking, onder welke vorm of benaming ook aangegaan. Dat is van belang omdat de regeling blijktens artikel 140 van dwingend recht is.

Opmerking verdient nog dat in het geval van artikel 130 lid 1 onder a het pandhuis eigenaar wordt, doordat hij na het ongebruikt verstrijken van de beleentermijn niet alleen de macht over de zaak, maar ook het bezit van de zaak verkrijgt, waarmee voldaan is aan de eis voor overdracht, gesteld in artikel 90 van Boek 3. Ook de overdracht bedoeld in artikel 130 lid 1 onder b dient te



Tekst ten behoeve van internetconsultatie ‘regels met betrekking tot pandbeleningen’.  
Versie 23-06-2011

geschieden overeenkomstig artikel 90 van Boek 3, nl door bezitsverschaffing, zoals dan ook wordt geëist door artikel 9 van Boek 7 betreffende koop. De in artikel 130 lid 1 onder b bedoelde teruggave aan de pandbelener geschiedt overeenkomstig artikel 136 door vervulling van de daar bedoelde ontbindende voorwaarde.

De pandbelening, met name in het geval onder a, kan tevens een kredietovereenkomst opleveren in de zin van de richtlijn 2008/48/EG inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PbEU L 133/66). Maar deze richtlijn is niet van toepassing, zoals voortvloeit uit artikel 2 lid 2 onder k van deze richtlijn, geïmplementeerd in artikel 7:58 lid 2 onder i BW. Brengt de zaak bij verkoop na het verstrijken van de beleentermijn minder op dan de verstrekte geldsom met de beleningsvergoeding dan draagt blijkens artikel 140 het pandhuis immers het verlies en hoeft de consument dus geen restbedrag terug te betalen aan het pandhuis.

#### Artikel 131

Dit artikel bevat een drietal definities van termen die in deze titel worden gebezigd.

De omschrijving van pandhuis geeft aan dat het moet gaan om een natuurlijke persoon of een rechtspersoon die in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf pandbeleningen aanbiedt. Overeenkomsten tussen particulieren vallen er dus niet onder. De term “bank van lening” is vermeden nu de activiteiten van het pandhuis in de regel niet met die van een bank te vergelijken zijn.

De omschrijving van de term “beleentermijn” spreekt voor zich.

De omschrijving van de term “pandbeleningsvergoeding” is ruim geformuleerd, opdat alles te brengen is onder de voorschriften van artikel 134, aanhef en onder a en artikel 135 lid 2, aanhef en onder f.

#### Artikel 132

Deze titel dient alleen van toepassing te zijn op overeenkomsten tussen het pandhuis en consumenten als pandbeleners.

#### Artikel 133

In aanvulling op de artikelen 193c-193e van Boek 6 wordt op het pandhuis een informatieverplichting gelegd op een tweetal punten die niet of niet duidelijk uit voormelde bepalingen zijn af te leiden. De richtlijn 2005/29/EG betreffende oneerlijke handelspraktijken laat een dergelijke aanvulling ingevolge overweging 9 van de preambule toe.

#### Artikel 134

Deze bepaling betreft de eisen waaraan de overeenkomst moet voldoen wat de vorm en de daarin op te nemen gegevens betreft. De bepaling volgt in belangrijke mate de redactie van artikel 7:61 betreffende het consumentenkrediet.

Opmerking verdient nog dat in artikel 7:57 lid 1 onder m wordt omschreven wat onder een duurzame drager is te verstaan, te weten ieder hulpmiddel dat de consument in staat stelt persoonlijk aan hem gerichte informatie op te slaan op een wijze die deze informatie toegankelijk maakt voor toekomstig gebruik gedurende een periode die is afgestemd op het doel waarvoor de

Tekst ten behoeve van internetconsultatie 'regels met betrekking tot pandbeleningen'.  
Versie 23-06-2011

informatie kan dienen, en die een ongewijzigde reproductie van de opgeslagen informatie mogelijk maakt.

Artikel 135

De pandbelener dient een redelijke termijn te hebben om teruggave van de zaak mogelijk te maken. De beleentermijn moet daarom ten minste twee maanden bedragen. Een langere termijn kan eventueel worden overeengekomen. Ook kan de termijn, indien dit is overeengekomen, worden verlengd. De voorwaarden waaronder dit kan geschieden dienen blijkens artikel 134 in de overeenkomst te worden opgenomen.

Artikel 136

In het geval van een pandbelening als bedoeld in artikel 130 lid 1 onder b rijst de vraag wat het gevolg is van de verplichting tot teruggave, wanneer de geldsom met de pandbeleningsvergoeding binnen de beleentermijn wordt terugbetaald resp. voldaan. Artikel 136 geeft aan dat dan de pandbelener van rechtswege weer eigenaar van de aan hem terug te geven zaak wordt. Artikel 136 voegt daaraan toe dat het rechtsgevolg erop neerkomt dat de oorspronkelijke overdracht aan het pandhuis geacht moet worden te hebben plaats gevonden onder de ontbindende voorwaarde van de terugbetaling binnen de beleentermijn. Een dergelijke ontbinding heeft blijkens artikel 38 lid 2 van Boek 3 geen terugwerkende kracht, maar heeft wel vanaf het tijdstip van ontbinding goederenrechtelijke werking. De ontbinding werkt vanaf dat tijdstip dus ook jegens derden, zoals uiteengezet in de Parlementaire Geschiedenis van Boek 3 BW, p. 186, tweede hele alinea, en in de Parlementaire Geschiedenis van Boek 6 BW, p. 146 en 149. De regeling past aldus in het stelsel van de Boeken 3 en 6 BW.

De regeling waarborgt dat de pandbelener, die binnen de beleentermijn heeft terugbetaald, in geval van faillissement van het pandhuis toch de zaak als eigenaar kan opvorderen.

Zou het pandhuis de zaak gedurende de beleentermijn aan een derde overdragen dan werkt de ontbinding ook tegen deze derde, tenzij deze zich kan beroepen op de goede trouw in de zin van artikel 86 van Boek 3 BW.

Artikel 137

Deze bepaling is hiervoor onder **ALGEMEEN** sub 4.4 reeds toegelicht.

Artikel 138

Dit artikel stelt buiten twijfel dat de regels betreffende pandrecht op roerende zaken in beginsel van toepassing zijn op een pandbelening als bedoeld in artikel 130 lid 1 aanhef en onder a. Dat geldt ook wanneer de overeenkomst aan de daar gegeven omschrijving voldoet, maar niet van pand of verpanding spreekt.

Wel dient in het oog te worden gehouden dat het hier een bijzonder soort pandrecht betreft dat, anders dan gewoonlijk, aan het pandhuis geen recht geeft zich op de zaak te verhalen, maar hem, in strijd met wat gewoonlijk geldt, eigenaar van de zaak maakt, indien de geldsom met de pandbeleningsvergoeding niet binnen de beleentermijn wordt terugbetaald resp. voldaan.

In verband met dit bijzondere karakter wordt daarom een reeks voor pand geldende bepalingen in artikel 138 van toepassing uitgesloten. Dat geldt in het bijzonder voor de bepalingen die gelden

## Tekst ten behoeve van internetconsultatie ‘regels met betrekking tot pandbeleningen’. Versie 23-06-2011

voor de verhaalbaarheid van de door het pandrecht gedekte vordering op de zaak en de wijze waarop dat verhaal moet worden uitgeoefend. Bij het onderhavige pandrecht vindt immers in het geheel geen verhaal plaats. Ook dienen de bepalingen te vervallen die verbieden dat de pandbelener zich de zaak toe-eigent. Dit brengt mee dat de artikelen 233, 234, 235, 248, 249, 250, 251, 252, 253 en 254 van Boek 3 niet van toepassing behoren te zijn.

Artikel 237 van Boek 3 behoort niet van toepassing te zijn, omdat het pandrecht van artikel 130 lid 1 aanhef en onder a vereist dat de zaak in de macht van het pandhuis wordt gebracht.

Ten slotte behoort een aantal bepalingen buiten toepassing te worden verklaard, omdat zij in het onderhavige geval niet goed passen of overbodig zijn. Dat het pandhuis een verklaring moet afgeven als bedoeld in artikel 241 van Boek 3 is overbodig naast zijn informatieverplichting die uit de 133 en 134 voortvloeit. Het pandhuis behoort in het onderhavige geval niet de bevoegdheid te kunnen bedingen tot herverpanding als bedoeld in artikel 242 van Boek 3. Het pandhuis behoort in dit geval geen kosten tot behoud of onderhoud als bedoeld in artikel 243 lid 2 van Boek 3 in rekening te kunnen brengen, anders dan wellicht als onderdeel van de pandbeleningsvergoeding. Hetzelfde geldt voor het in rekening brengen van rente als bedoeld in artikel 244 van Boek 3. Aan artikel 256 van Boek 3 is geen behoefte naast de verplichting tot teruggave die uit de pandbeleningsovereenkomst voortvloeit.

### Artikel 139

De hier opgenomen regel is essentieel voor de overeenkomst van pandbelening. Deze regel is onder **ALGEMEEN** dan ook al herhaaldelijk ter sprake gekomen. Het ontbreken van een restschuld heeft, zoals reeds bij artikel 130 is aangestipt ook tot gevolg dat de daar genoemde richtlijn niet van toepassing is, zoals ook titel 2A van Boek 7 BW betreffende consumentenkrediet toepassing mist.

### Artikel 140

Dit artikel maakt deze titel tot dwingend recht in die zin dat daarvan niet ten nadele van de pandbelener kan worden afgeweken. Dit betekent dat bedingen waarin de pandbelener rechten worden ontnomen die deze titel aan hem toekent of waarbij nadere voorwaarden worden gesteld aan de inroeping daarvan, door de pandbelener kunnen worden vernietigd, zoals volgt uit artikel 40 lid 2 van Boek 3.

Wel kan ten voordele van de pandbelener van deze titel worden afgeweken, bijv. door overeen te komen dat bij een beding als bedoeld in artikel 130 lid 1 onder a het pandhuis na het verstrijken van de beleentermijn verplicht zal zijn de zaak te verkopen en het bedrag dat overblijft na aftrek van de verschafte geldsom met de beleningsvergoeding en de eventuele kosten van de verkoop aan de pandbelener af te dragen. Men zie ook onder **ALGEMEEN** sub 4.4. laatste twee alinea's.

### **Artikel II**

Het is niet wenselijk dat de regeling van het wetsvoorstel mede van toepassing is op overeenkomsten die vóór de inwerkingtreding van het wetsvoorstel zijn gesloten.

### **Artikel III**

Tekst ten behoeve van internetconsultatie 'regels met betrekking tot pandbeleningen'.  
Versie 23-06-2011

Dit artikel zorgt ervoor dat de Consumentenautoriteit toezicht kan houden op de bepalingen uit titel 2B van Boek 7 van het BW. Zie ook **ALGEMEEN** sub 5.

**Artikel IV en V**

Deze artikelen zijn onder **ALGEMEEN** sub 3 reeds toegelicht.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,